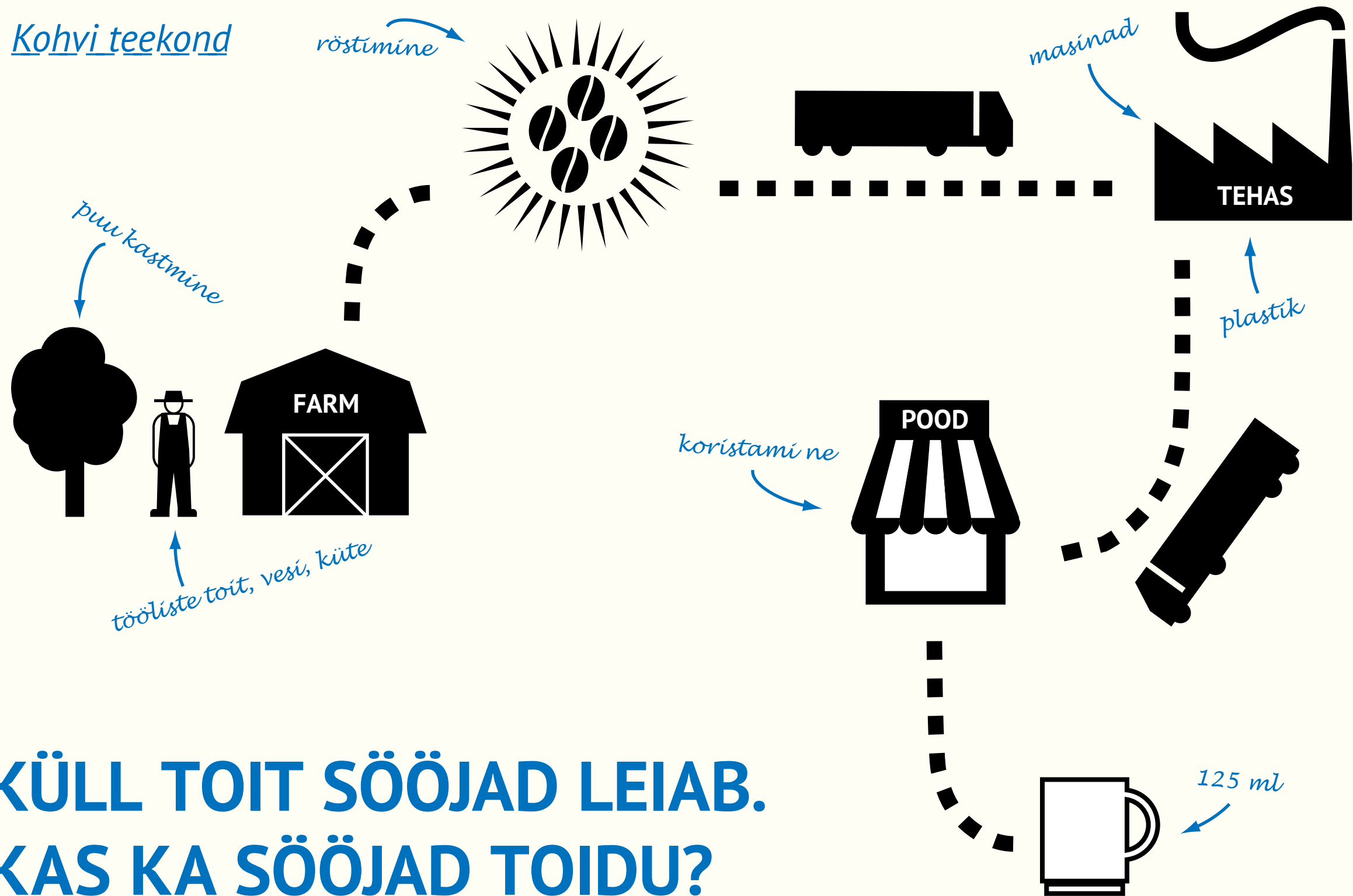

Kohvi teekond

**KÜLL TOIT SÖÖJAD LEIAB.
KAS KA SÖÖJAD TOIDU?**

SOTSIAALKAMPAANIA "TOIT & MEIE"

132 l vett

KÜLL TOIT SÖÖJAD LEIAB. KAS KA SÖÖJAD TOIDU? SOTSIAALKAMPAANIA "TOIT & MEIE"

Sotsiaalkampaania toimub MTÜ Mondo kahe projekti raames:
"Rohujuure kampaaniad põhiõiguste kaitseks" ning "Vaata ja Muudame!"

Autor
Teele Link

Juhendaja
Nikolai Kunitsõn

Kujundaja
Daniel Kotsjuba

Loe lähemalt **MTÜ Mondost** (*kliki nimele*)
Loe lähemalt enda võimalustest **muuta maailma paremaks**
Lisainfo - dfk@mondo.org.ee

Projekti on rahaliselt toetanud Euroopa Komisjon. Publikatsiooni sisu peegeldab autori seisukohti ja Euroopa Komisjon ei ole vastutav sellesisalduva informatsiooni kasutamise eest.

Avatud Eesti Fond
Open Estonia Foundation

Põllumajanduse laialdane industrialiseerimine algas peale TEIST MAAILMASÕDA. Sõja järel oli kõigi kolme Balti riigi majanduslik olukord raske. Olukorra muutsid veelgi keerulisemaks nõukogude võimu ümberkorraldused, mille eesmärk oli põllumajanduse üleviimine suurtootmisele ja ühismajandite – kolhooside ja sovhooside – loomine. Kokkuvõtlikult nimetatakse seda protsessi kollektiviseerimiseks ehk kolhoseerimiseks. Sundkolhoseerimist kiirendasid võimude repressioonid, eriti aastatel 1948-1951 läbiviidud massiküüditamised. Kolhoseerimine likvideeris ajalooliselt väljakujunenud talumajapidamised, kiirendades maaelanikkonna siirdumist linnadesse ja hävitas loomupärase elukorralduse.

Peale Nõukogude Liidu lagunemist:

- globaalne transiit kasvas plahvatuslikult
- mõõda mereteid toimus tohutu hulga toidu, eriti odava loomasööda, laialikandmine üle maailma
- farmitööstest elatuvad talunikud koondusid ühtsesse globaalsesse võrgustikku.

Kujunes olukord, kus tuhandeid kilomeetreid läbinud tooted on odavamadki kui kohalikud. Põhjustena saab välja tuua järgmised asjaolud:

- mujalt sisseveetud kauba tootmiseks on kasutatud odavamat tööjõudu
- nende töötlemis- ning transpordikulud on finantseeritud teatud ulatuses eksportmaa toetuste näol
- kui importtooted on oma olemuselt päritolumaa turujäägid, siis on neist tarvis rohkem-või vähem tulusalt vabaneda ehk nõudluse ja pakkumise vahetõrge on hinnakujundusel teisejärguline. Importtoodete hinna määravad eeskätt kauba vahendajad, kes on ühtlasi peamisteks kasu saajateks.

Aastail 1924–1939 moodustas või väljavedu Eesti kaupade kogueksportist umbes veerandi, põllumajandussaaduste eksportist aga poole.

Kaugvedude süsteem ühe riigi piirides

Alljärgnev tabel illustreerib urbanistliku maailma toimimist. Maapiirkonnad ääremaastuvad ja linnakeskondade brändiks on ületarbimine.

PIIRKOND	I - akumulatsioon	II - ääremaastuv
kaubavedu	eksport	import
toorainevedu	import	eksport
ressursid	konsentratsioon	ekspluateerimine
tootmispinnad	ülekoormamine	tühjenemine
eluolu	tarbijajühiskonna õitseng	majanduslik, kultuuriline, hariduslik, geneetiline väljasuremine

Kaugveomajanduse negatiivne mõju inimeste eluolule:

- kurnavad tingimused produktide tootmiskohtades ja kaugveo transpordis – odav tööjõud
- kahjulik mõju (nt müra) neile, kes elavad transiiditeedel
- terviseriskid tarbijate jaoks, kes on sageli sunnitud sööma aina riknenumat toitu

Kirjeldatud tendents süveneb koherentselt tootmispiirkondade kaugenemisest tarbijaskonnast. Ja seda liini mööda liikuv niiöelda toit on reeglina valmistatud kemikaalide abil, olemaks vaid kohane pikkade distantside läbimiseks.

“Kõik, millest turg on huvitatud, on hind. Maitse ei ole üldjuhul kaalumist väärt aspekt.” Hannes Schulz, kodulindude tõuaretaja

Industrialiseerimise protsess on põhjustanud märkimisväärsed muutusi nii meid ümbritsevas loodus-kui ka tehiskeskkonnas:

- kunstlikult deformeerunud maastikupilt;
- häiritud looduslik tasakaal, mida illustreerivad näitena kivistatud märgalad, hiiglaslikud niisutussüsteemid soojades maades;
- põhjaveevarude hävitamine;
- muldade, jõgede, merede reostamine sh Läänemere eutrofeerumine
- loomade elupaikade ja taimede kasvukohtade kadumine;
- liikide väljasuremine ja algupäraste taimsete sortimentide süsteemne hävitamine ehk bioloogilise mitmekesisuse vähenemine;
- uute tõugude aretamine, geneetiliselt muundatud organismide levik;
- külluslik kemikaalide lisamise väetistesse ja kahjuritõrje preparaatidesse, mille tulemusena elusorganismid mürgistuvad, kaasaarvatud inimene.

Ja nüüdseks, 20 aastaga, oleme jõudnud lääneliku tarbimis/turumudelini ehk oleme lühikese ajaga käinud läbi ca. kolm põllumajandusmudelit isemajandavatest väiketaludest kolhoosini ja sealt turumajapidamisteni.

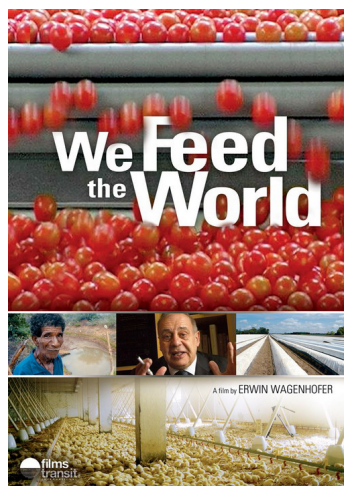
Pildil eutrofeeruv Läänemeri.

Kaasajal vajame me jätkusuutlikke, paindlikke ja ressursiefektiivseid süsteeme. Selleks otstarbeks oleks sobilik rakendada niinimetatud viie sammu strateegiat, mis kätkeb endas lahendusi nii inimkonda toiduga varustamise väljakutsetele kui ka põllumajandusega seotud keskkonnaprobleemidele.

Viis sammu:

1. põllumajandusliku jalajälje edasise paisumise peatamine
2. senisest palju efektiivsem ressurssidega ümberkäimine
3. hektaripõhise toodangu maksimeerimine kemikaalivabal viisil modernse tehnika kaasabil seal, kus see on oma potentsiaalset madalamal tasemel, ehk siis peaaesjalikult arengumaades
4. nihe toitumises loomsete produktide tarbimise minimaliseerimise suunas
5. toiduraiskamise vähendamine.

Kõigi esitatud objektiivide poole on vajalik püüelda üheaegselt ja kooskõlastatult. Ühekülgne lähenemine pole piisav nimetatud probleemide likvideerimiseks.

Sealjuures on vajalik adekvaatne hetkeolukorra positsioneerimine. Seda asjaolu on silmas peetud paljude teemakohaste dokumentaalfilmide loomisel. Näitena film **“Meie toidame maailma”**, mis räägib toidust globaliseerumise kontekstis, kalameestest, talunikest, kaugsõidu veoautojuhtidest ja võimukatest korporatsioonijuhtidest, kauba- ja rahavoogudest – puudusest külluse keskel. Tuvastamiseks toidutööstuse olemust

on Austria filmilooja Erwin Wagenhofer toonud meieni antud sektori tagamaad mitme Euroopa riigi ja Brasiilia näitel. Lisaks selgub, kuidas mitmes maailma piirkonnas valitsev näljahäda on meiega seotud.

Infotahvilt saab jooniste kõrvalt teadmisi permakultuuri põhimõtetele rajatava aia, mandala aia ja kuhikpeenra kohta.

Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Kaubandus- ja Arengukonverents (inglise keeles United Nations Conference on Trade and Development, UNCTAD) avaldas märtsikuises **raportis**, et ainus viis toita ära maailma on regioonidepõhine mahepõllumajandus, mida iseloomustab:

- tugevad kohaliku toidu süsteemid
- hooaegse toidu söömine - mäletad talviste tomatite maitset? ei mäleta? novot - polegi maitset!
- üleminek monokultuursetelt istandustelt iseseisvatele väikesemõõtmelistele tootmisviisidele
- permakultuuri viljelemine